

DE TANDHEELKUNDIGE BEHANDELING VAN PATIËNTEN MET HART- EN VAATAFWIJKINGEN

Prof. P. H. BUISMAN

De Stichting voor Wetenschappelijk Tandheelkundigen Arbeid van de Nederlandse Vereniging van Tandartsen heeft een verdienstelijk werk gedaan door aan alle praktizerende – ook niet-leden van de Vereniging – de brochure toe te zenden, die zij onder bovenstaande titel in het licht heeft gegeven.

Uit het voorwoord blijkt dat het een Nederlandse uitgave is van een overeenkomstig rapport, dat onder auspiciën van de American Heart Association en de American Dental Association tot stand is gekomen.

Professor DURRER, hoogleraar in de cardiologie aan de Universiteit van Amsterdam, heeft de Nederlandse versie aangepast aan recente, sinds de uitgave in de Verenigde Staten gewijzigde, inzichten.

Hiermee is de tandarts-practicus een leidraad in handen gegeven hoe te handelen indien een lijder aan bovengenoemde afwijkingen tijdens een tandheelkundige behandeling en met inachtneming van de in het rapport aangegeven voorzorgen niettemin gevolgen ondervindt en welke maatregelen hij dient te nemen, in verband ook met de tandheelkundige behandeling.

De brochure heeft in hoofdzaak betrekking op chirurgische ingrepen, waaraan in bovenvermeld verband bijzondere risico's zijn verbonden ten aanzien van de algemene fysieke conditie waarin de patiënt verkeert.

Wanneer hier aan het rapport aandacht wordt besteed, dan is het vanwege het feit dat daarin wordt uitgegaan van chirurgisch-tandheelkundige indicaties, die onvermijdelijk dienen te worden verwerkelijkt.

Natuurlijk zullen er gevallen zijn waarin met de noodzaak hiertoe niet kan worden getransigeerd. De situatie is dan echter dusdanig, dat de uitvoering met risico's is omgeven, die ver uitgaan boven die, welke daaraan normaliter zijn verbonden. Het tegen elkaar afwegen van de verschillende factoren en de beslissing liggen uiteraard in de handen van de operateur.

Wat bij het in de brochure verankerde uitgangspunt niet uit het oog mag worden verloren – en dat is de aanleiding tot dit entrefilet – betreft iets dat in het rapport niet tot uitdrukking is gebracht. Wij denken hierbij aan een aspect van de tandheelkunst dat niet minder aandacht verdient dan het chirurgische. Dit nl. dat de tandarts in veel gevallen over de mogelijkheid beschikt om patiënten als hier bedoeld, ook zonder een bloedige ingreep van hun subjectieve bezwaren en objectieve beïnvloeding te bevrijden, zelfs al

zou het slechts zijn om de eerstgenoemde behandeling uit te stellen tot een minder ongunstig tijdstip.

Men denke daarbij aan de mogelijkheid van conserverende behandeling van een element, ook al heeft het behoud – gegeven de toestand waarin het verkeert – functioneel of esthetisch geen enkele zin. Het streven is slechts, de gebeurlijkheid van algemeen-fysieke complicaties tijdens de behandeling zoveel mogelijk te ontgaan.

De restrictie, gelegen in het „zoveel mogelijk”, houdt verband met de psychische spanning die ook door pijnloze manipulaties kan worden opgewekt. Wij denken daarbij aan het electrocardiogram van een evenwichtig patiënt (door Prof. DURRER in de jongste vergadering van de Vereniging vertoond), bij wie alleen al het verzoek de mond te openen tot een verhoogde hartwerking leidde. Het behoeft derhalve geen betoog dat de keuze van een behandeling, die niet gepaard behoeft te gaan met aan de fantasie appellerende gewaarwordingen, aanmerkelijke en aantrekkelijke voordelen biedt. Ongeacht de niet-toepassing van middelen die met de cardiologische medicatie slechts onder inachtneming van specifieke voorwaarden verenigbaar zijn. In de brochure wordt aan dit laatste bijzondere aandacht gewijd.

Er is voorts nog een bijkomstig detail. De ervaring wijst uit dat min of meer ernstige accidenten van algemeen-fysieke aard in de tandheelkundige praktijk, wanneer zij een enkele maal vóórkomen, het publiek bijzonder aanspreken zodra zij ruchtbaar zijn geworden (wat doorgaans geschiedt). Zij vormen een gretig gehanteerd onderwerp van gesprek, waarbij als regel de „schuldvraag” automatisch aansluit en gereede veronderstellingen uitlokt. De reputatie van de practicus – hoe weinig het ook in zijn macht lag de complicatie te voorkomen – wordt er niet mee gediend. Dit mag een reden te meer zijn om een behandeling van de onderhavige patiënten met grote omzichtigheid te volvoeren.

Vorenstaande beschouwingen werden onwillekeurig ingegeven door het overwegend op tandheelkundig-chirurgische implicaties gebaseerde rapport, aan welks waardevolle en bij uitstek deskundige adviezen geen practicus zal willen voorbijgaan.

Rembrandtkade 55 II, Utrecht.